La 1ª edició del Quixot (Barcelona pre-1604)

Autor:
Data de publicació: 09-10-2011

•Lope de Vega (Toledo, 4 de agosto de 1604)
"..De poetas, no digo: buen siglo es éste. Muchos en cierne para el año que viene; pero ninguno hay tan malo como Cervantes, ni tan necio que alabe el Quijote..."
Novela "La pícara Justina" (1604)
Hace referencia al Quijote y tiene privilegio de impressión del 23 de agosto de 1604.
Contradicción de los catorze artículos de la fe cristiana (Juan Pérez 1627)
Explica que en 1604, en una librería oyó a un estudiante que contestaba a otro cliente, en referencia a los libros de caballerías: "Ya nos remanesce otro don Quixote".
Don Quijote: 2a parte, 3er cap., 7º párrafo (1615)
"..que tengo para mí, que el dia de hoy están impresos mas de doce mil libros de la tal historia; si no, dígalo Portugal, Barcelona y Valencia, donde se han impreso, y aun hay fama que se está imprimiendo en Amberes, y a mi se me trasluce que no ha de haber nación ni lengua donde no se traduzga..."

A la segona part d'El Quixot (1615), En Servent escriu: «Tengo para mí que el día de hoy están impresos más de doce mil libros de tal historia; si no, dígalo Portugal, Barcelona y Valencia, donde se ha impreso: y aun hay fama que se está imprimiendo en Amberes, y a mí se me trasluce que no ha de haber nación ni lengua donde no se traduzca» (El Quixot, Crítica, edició de F. Rico, 2a part, cap. III, p. 647).

És evident que parla del primer volum de l'obra, editat a Lisboa (1605), València (1605) i Barcelona (en data desconeguda).

A l'actualitat es coneixen les impressions de Lisboa, València i la prefabricada de Madrid, de 1605, però la de Barcelona és l'única edició impresa dins dels regnes peninsulars d'Espanya que ha desaparegut.

Els entesos creuen que En Servent es va equivocar en parlar de Barcelona. Tanmateix, com podia equivocar-se un autor tan meticulós com En Servent, en recordar les seves llavors tres primeres edicions, quan al llarg dels seus escrits connota que té a mà una gran documentació i una memòria prodigiosa?. Jo sóc del parer que l'edició de Barcelona va existir. I que es va estampar abans del 1604 o, com a molt tard, al 1603.

En aquest sentit, En González Porto-Bompiani ens diu, al seu Diccionario Literario, que "l'edició més antiga de les conegudes fou impresa a Madrid i pel mateix Juan de la Cuesta al 1605. Se suposa, no obstant això, una edició anterior, de 1604".

Efectivament: hi va haver una edició anterior, perquè hi ha tres referències al Quixot al llarg d'aquest any de 1604. La primera, a la novel·la de La pícara Justina, que té el privilegi d'impressió datat al 23 d'agost de 1604. La segona, en una carta d'En Lope de Vega, signada a Toledo el 4 d'agost de 1604, on manifesta: "De poetas, no digo: buen siglo es este. Muchos en cierne para el año que viene; pero ninguno hay tan malo como Cervantes, ni tan necio que alabe el Quijote". I finalment, la tercera referència es troba al llibre d'un Juan Pérez, intitulat Contradicción de los catorze artículos de la fe cristiana, de 1627, on explica que al 1604, era en una llibreria i va sentir un estudiant que contestava a un altre client, en referència als llibres de cavalleries: "Ya nos remanesce otro don Quijote.

Per aquesta raó, En Porto-Bompiani conclou: "Tot això fa presumir que al 1604 ja es coneixia la primera part del Quixot, que es va poder publicar per primera vegada aquell any en una edició que no ha deixat rastre".

Ara bé: per tal com l'única edició coneguda que no ha deixat rastre és la de Barcelona, donat que es conserven les de

València i Lisboa i la pseudoedició de Madrid, cal deduir que totes aquestes citacions feien referència forçosa a l'edició de Barcelona. Llavors, si aquesta impressió deia el mateix que les altres, per què va desaparèixer? Com que no fa sentit una resposta en aquesta direcció, crec que cal fer la pregunta d'una altra manera: No serà, que potser deia el mateix, però en una llengua diferent?.

Jo crec que va ser això. Que l'edició de Barcelona de 1604 o d'abans, es va fer recollir per la censura oficial, com tantes i tantes altres obres del segle XVI, perquè era en català.
Jordi Bilbeny

Comentari contra la tesi de la 1ª edició del Quixot (barcelonina) Usuari:Miquel 2011-10-02 02:57:44

Crec que de vegades patineu més del compte. Cervantes menciona les edicions de Lisboa, València i Barcelona, com a una mena de queixa per un acte de "pirateria editorial".

En l'edició de madrit (de pseudoedició res de res) hi figura clarament el privilegi real (d'impressió) concedit únicament per al regne de Castella i per deu anys, quedant fora els regnes d'Aragó i Portugal, és clar. Aquest fet sovintejava per aquells temps, impremtes especialitzades en edicions destinades als "països veïns" que se saltaven les lleis. Els escriptors perdien tots els ingressos ja que al poc temps el mercat s'inundava d'aquelles edicions. En aquest sentit a la península feien molt de mal les impremtes holandeses, per exemple (en 1607 ja hi va aparèixer una).

Que no aparegui l'edició de Barcelona no vol dir necessàriament que algú hagi aconseguit fer desaparèixer tots els exemplars. Només vol dir, si es que n'hi va haver una edició, que no ha arribat fins a nosaltres cap exemplar. Això és una cosa ben normal. En aquells anys les "tirades" eren ben minses, llegia poca gent. Si com es diu a l'article, entre Portugal, València i Barcelona havien imprès més de 12000 llibres, quants tocaven a Barcelona? 4.000? 5.000?

Quant a les mencions del Quixot en 1604 no és gens estrany, ja que els tràmits administratius en el madrit d'aquell temps eren terribles. Probablement el manuscrit es presentaria com a mínim en 1603 (se sap que cap el 1590 ja tenia força capítols escrits). El privilegi real atorgat té data de setembre de 1604, i després encara es va trigar gairebé un any sencer a ser publicat.

Ves a saber si no en correrien "edicions" barates en forma de plecs, o si certes persones amb "influències", i de ben segur que en Lope de Vega n'era una, tenien accés a les obres en "llista d'espera", etc... És coneguda també l'agra enemistat entre Lope i Cervantes i com era seguida en els àmbits literaris del moment. Està bé denunciar i esbrinar sobre la història nostra i els seus protagonistes, perquè s'han fet moltes malifetes. Però comte amb caure en el ridícul.

El Quixot ni és un llibre traduït ni guarda cap misteri. És probablement una de les obres literàries més estudiades del món (i no precisament per espanyols), se l'ha mirada de dalt a baix i de dreta a esquerra, una i altre vegada, i us puc ben assegurar que una traducció d'aquesta magnitud lluiria, amb les ulleres de la lingüística, com un far en la nit.

Resposta a l'usuari Miguel..

I·lustrat Sr."Miguel", no poso "Miquel" perquè algú que diu "(en 1607 ja hi va aparèixer una)" en lloc de "(el 1607 ja en va aparèixer una)", posa els anys amb "en" davant o empra "una i altre vegada" (una y otra vez) en lloc d'"una vegada i una altra", per més que intenti escriure un català "emprant mots escaients" amb el substrat castellà ja queda palesa la seva "imparcialitat"

No discutirè si el Quixot va ser escrit en català (encara que jo crec, per altres articles, que té prou base) atès que en

Jordi aquí no n'exposa cap argument. En Jordi amb una intuició i una lògiga dignes d'un mestre demostra que l'edició desapareguda de 1604 ha de ser l'edició de Barcelona. (com ho demostra la llei de Chapman-Kolmogorov)

Aquests són els meus punts:

1.- Aporti una sola referència "que es pugui tocar" d'un d'aquests manuscrits del Quixot que diuen que corrien per MadriT el 1604 (només n'hi han suposicions). Des de la invenció de la impremta, els únics manuscrits que corrien eren els de les obres que la censura no deixava imprimir (P.E. Cristòfor Despuig: Col·loquis de la insigne Ciutat de Tortosa.. El trobat pel Pare Fita el segle XIX). Quan en Lope de Vega diu "que alabe el Quijote", només es pot referir a un llibre imprès. Després de 150 de Gutemberg, si un llibre no estava imprès.. "no existia". Durant 300 anys el "Tirant lo blanc" no va existir, el que va existir va ser "Tirante el blanco" que era l'únic del que hi havien còpies impresses (com la que va obtenir el Comte de Caylus, i diu al seu llibre que va ser difícil d'obtenir per raó de la censura... aquella que segons alguns.. no existia!)

2.- El vostre cinisme o demagògia arriba al límit al dir que l'esment de les tres edicions (de Lisboa, València i Barcelona), "és una mena de queixa per un acte de pirateria editorial"... Però si fins i tot un nen pot veure que ho diu donant importància al fet, vanagloriant-se de les tres impressions, (cal comparar-lo amb la sequència en que parla de l'Avellaneda que només li va copiar el nom!). Com es pot dir que això és una queixa?:

—Es tan verdad, señor —dijo Sansón—, que tengo para mí que el día de hoy están impresos más de doce mil libros de la tal historia: si no, dígalo Portugal, Barcelona y Valencia, donde se han impreso, y aun hay fama que se está imprimiendo en Amberes; y a mí se me trasluce que no ha de haber nación ni lengua donde no se traduzga .

—Una de las cosas —dijo a esta sazón don Quijote— que más debe de dar contento a un hombre virtuoso y eminente es verse, viviendo, andar con buen nombre por las lenguas de las gentes, impreso y en estampa.

3.- A més a més, vosté té un desconeixement total de les lleis d'aquella època, o es que pensa que una llicència de Madrid feia il·legal imprimir a València, Barcelona o Portugal que es regien per altres lleis? cada un d'ells donava les seves llicències i eren perfectament legals (això que diu era amb l'"una grande y libre".. després de Felip IV el borbó...)

4.-Quan en Jordi diu que l'edició de Madrid és una pseudoedició (edició falsa!) i no val l'argument de que tenia una llicència. (fàcilment falsificable després de l'arribada dels borbons) L'argument lògic i irrevocable és que si no esmenta Madrid a la segona part del Quixot el 1615, només pot ser perquè que no existia cap edició de Madrid prèvia al 1614 (1 any pel treball d'impressió)

5.- A la llicència de l'edició de Barcelona del Quixot es pot llegir clarament "se le puede permitir que de nuevo se imprima y publique en la diocesi de Barcelona" fet que deixa palès que ja s'havia imprès a Barcelona prèviament.

6.- Aplicant la llei de Chapman-Kolmogorov, la probabilitat que les dues edicions desaparegudes sense deixar rastre “no siguin la mateixa” (la desapareguda pre-1604 i la de Barcelona pre-1614), és infinitament petita (com el cas dels incendis amb dos focus o més)…

La 1ª edició del Quixot (Barcelona pre-1604)

En Jordi amb una intuició i una lògiga dignes d'un mestre, basant-se en unes evidències històriques demostra que hi ha una edició desapareguda del Quixot anterior almenys al 1604 i afegeix que ha de ser l'edició de Barcelona. (sense saber-ho es va basar en la llei de Chapman-Kolmogorov)

Lope de Vega (Toledo, 4 d’agost de 1604)

“..De poetas, no digo: buen siglo es éste. Muchos en cierne para el año que viene; pero ninguno hay tan malo como Cervantes, ni tan necio que alabe el Quijote...”

Novel·la “La pícara Justina” (1604)

Fa referència al Quixot i té privilegi d’impressió del 23 d’agost de 1604.

Contradicción de los catorze artículos de la fe cristiana (Juan Pérez 1627)

Explica que el 1604, a una llibreria va sentir un estudiant que contestava a un altre client, en referència als llibres de cavalleries: “Ya nos remanesce otro don Quixote“.

Don Quixot: 2a part, 3er cap., 7è paràgraf (1615)

“..que tengo para mí, que el dia de hoy están impresos mas de doce mil libros de la tal historia; si no, dígalo Portugal, Barcelona y Valencia, donde se han impreso, y aun hay fama que se está imprimiendo en Amberes, y a mi se me trasluce que no ha de haber nación ni lengua donde no se traduzga...”

No esmenta Madrid!... fet del qual Bilbeny infereix que l’edició de Madrid de Juan de la Cuesta de 1605, és apòcrifa…
D’altra banda, la 1ª edició coneguda de Barcelona, és la de 1617, per això i aplicant la llei de Chapman-Kolmogorov, la probabilitat que les dues edicions desaparegudes sense deixar rastre “no siguin la mateixa” (la pre-1604 i la de Barcelona pre-1614), és infinitament petita (com el cas dels incendis amb dos focus o més)…
La llicència de l’edició de Barcelona (1617) recolza el text de Cervantes: “se le puede permitir que de nuevo se imprima y publique en la diocesi de Barcelona”
Bilbeny afegeix: “l’únic motiu amb prou força per fer desaparèixer tota l’edició, és que estava escrita en català” (com el cas de la Biblia catalana, de la que només n’ha quedat un full i socarrimat)
El Quixot d’Avellaneda té la llicència de Tarragona (1614), però Francisco Vindel assegura que els tipus són de la impremta d’En Sebastià Cormelles de Barcelona. Perquè un autor de “Zaragoza” (segons Cervantes) no la va fer imprimir a Madrid, prop d’En Lope de Vega “enemic” d'En Cervantes i del Quixot?
La 2ªpart del quixot té un missatge subliminal: fa llegir a “Dom Quixot”, l’obra d’Avellaneda, a una llibreria de Barcelona.

Lope de Vega (Toledo, 4 de agosto de 1604)“..De poetas, no digo: buen siglo es éste. Muchos en cierne para el año que viene; pero ninguno hay tan malo como Cervantes, ni tan necio que alabe el Quijote...
”Novela “La pícara Justina” (1604)Hace referencia al Quijote y tiene privilegio de impressión del 23 de agosto de 1604.
Contradicción de los catorze artículos de la fe cristiana (Juan Pérez 1627) Explica que en 1604, en una librería oyó a un estudiante que contestaba a otro cliente, en referencia a los libros de caballerías: “Ya nos remanesce otro don Quixote“.
Don Quijote: 2a parte, 3er cap., 7º párrafo (1615) “..que tengo para mí, que el dia de hoy están impresos mas de doce mil libros de la tal historia; si no, dígalo Portugal, Barcelona y Valencia, donde se han impreso, y aun hay fama que se está imprimiendo en Amberes, y a mi se me trasluce que no ha de haber nación ni lengua donde no se traduzga...”